

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гуманітарний факультет

Кафедра психології

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни:

“Диференційна психологія”

для студентів денної форми навчання

напряму підготовки 6.030103 Практична психологія

Мукачєво – 2016

ББК 88.3-70я73

М54

Методичні вказівки до організації самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисципліни “Диференційна психологія ”/ Укладач *І.І.Брецько* – Мукачєво.: МДУ, 2016. – 44 с. [1,7 др.арк.]

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Мукачівського державного університету, протокол № __ від «__» _____ 20__р.

Обговорено і схвалено на засіданні кафедри психології, протокол № __ від «__» _____ 20__р.

Укладач: кандидат психологічних наук, доцент Брецько І.І.

Мукачівський державний університет

Відповідальний

за випуск: кандидат психологічних наук, доцент Корнієнко І.О.

Мукачівський державний університет

Рецензент: доктор психол.наук, проф. Щербан Т.Д.

Методичні вказівки містять передмову, методичні вказівки до виконання самостійної роботи, перелік тем для самостійного вивчення та завдання до них, а також список рекомендованої літератури.

© *Брецько І.І.*

© *МДУ*

ЗМІСТ

	Передмова.....	4
I	МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ СРС	6
1.1	Самостійна робота, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять.....	8
1.2	Пошуково-аналітична робота.....	14
II.	ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ТА ЗАВДАННЯ ДО НИХ.....	16
III.	МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ОРГАНІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	32
IV.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	34
V.	ПІДГОТОВКА ДО КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) КОНТРОЛЮ.....	40
VI.	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	41

ПЕРЕДМОВА

Мета курсу «Диференційна психологія» - засвоїти сучасні уявлення про індивідуальні, типологічні та групові психологічні відмінності між людьми, ознайомитися з класичними та новітніми їх класифікаціями.

Завдання – 1) розглянути психологічні відмінності різних вимірів індивідуальності: формально-динамічні, предметно-змістові та духовно-світоглядні, 2) дослідити їх взаємозв'язок та розвиток.

В результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- специфіку, історію становлення та методи диференційної психології як окремої галузі психологічного знання;
- теоретичні основи аналізу індивідуально-психологічних відмінностей між людьми;
- сучасні уявлення про джерела індивідуальних відмінностей (впливу факторів спадковості та середовища в їх формуванні);
- психологічні відмінності у формально-динамічних, предметно-змістових та духовно-світоглядних властивостях між людьми та співвідносити їх з відповідними концепціями та класифікаціями;
- особливості психокорекційної, консультативної, психотерапевтичної та педагогічної роботи з особами різних психологічних типів.

уміти:

- застосовувати системний підхід у вивченні індивідуальності людини;
- застосовувати методи дослідження індивідуально-психологічних відмінностей, як цілісної системи властивостей особистості;
- визначати індивідуально-психологічні особливості особистості, їх походження;
- інтегрувати різноманітні дані про індивідуально-психологічні властивості досліджуваної людини в єдине цілісне уявлення про її індивідуальність;
- встановлювати взаємозв'язок та спадкоємність між різними диференційно-психологічними та диференційно-психофізіологічними теоріями, концепціями, класифікаціями та типологіями;
- застосовувати знання про індивідуально-психологічні відмінності у практиці психологічної роботи: в педагогіці, у роботі психолога-клініциста, у профдобрі, в управлінні, бізнесі, політиці, психологічному консультуванні, психотерапії, коучінгу та інших сферах діяльності практичного психолога.

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати теоретичні знання на практиці;

- уміння працювати самостійно;
- здатність до спостереження, порівняння, аналізу при вивченні основних питань спецкурсу;
- турбота про якість виконаної роботи.

Фахові компетентності:

- організація й здійснення соціального менеджменту і соціальних послуг;
- практичний досвід вирішення задач, пристосування техніки і умов праці до людини.

I. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ СРС

З урахуванням змісту, цілей та завдань, що вирішуються у процесі СРС з дисципліни «Диференційна психологія», вирізняються три її основних види:

I – СРС, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять і вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання;

II – пошуково-аналітична робота;

III – наукова робота.

Види та форми СРС.	Форма контролю та звітності
<i>I. Підготовка до поточних аудиторних занять</i>	
1.1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових та додаткових літературних джерел	1.1. Активна участь у різних видах аудиторних занять
1.2. Вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання	1.2. Перевірка правильності виконаних завдань під час консультацій та аудиторних занять
1.3. Виконання домашніх завдань, написання рефератів, підготовка доповідей	1.3. Перевірка правильності виконання завдань, написання рефератів, заслуховування доповідей
1.4. Виконання та письмове оформлення завдань, тестів	1.4. Перевірка правильності виконання завдань і тестів під час аудиторних занять та консультацій
1.5. Підготовка до колоквиумів	1.5. Участь у колоквиумах
1.6. Підготовка до семінарських, практичних занять	1.6. Активна участь у семінарських, практичних заняттях
1.7. Підготовка до контрольних заходів (контрольних робіт) та інших форм поточного контролю	1.7. Написання та перевірка контрольної роботи, тестування
1.8. Підготовка до підсумкового (семестрового) контролю	1.8. Перевірка екзаменаційних робіт
1.9. Підготовка до виконання комплексної контрольної роботи (ККР)	1.9. Виконання ККР
1.10. Підготовка до виконання ректорської контрольної роботи (РКР)	1.10. Виконання РКР
<i>II. Пошуково-аналітична робота</i>	
2.1. Пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою	2.1. Доповідь за підготовленими матеріалами та їх оцінювання на аудиторних заняттях
2.2. Аналітичний розгляд наукових публікацій	2.2. Доповідь та обговорення результатів виконаної роботи під час аудиторних занять

2.3. Аналіз конкретних практичних ситуацій, підготовка до участі у ділових, кейсових іграх, виконання ситуаційних вправ і т. п.	2.3. Участь у ділових, кейсових іграх, виконання ситуаційних вправ тощо
2.4. Практикум з навчальної дисципліни з використанням комп'ютерного програмного забезпечення	2.4. Перевірка правильності виконання завдань
III. Наукова робота	
3.1. Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо	3.1. Доповіді на наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо
3.2. Підготовка наукових публікацій (наукових статей, тез тощо)	3.2. Обговорення з викладачем підготовлених матеріалів, подання до друку
3.3. Виконання завдань у межах наукових досліджень	3.3. Використання матеріалів у звіті з науково-дослідної роботи (НДР) кафедри
3.4. Підготовка наукових робіт до участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	3.4. Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт

Для реалізації СРС у процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують завдання різних типів і рівнів складності. Студенту пропонуються типи завдань, які передбачають отримання матеріального результату.

Перший рівень СРС забезпечує засвоєння предметних знань, основних понять та термінів, формування навичок, умінь, але не передбачає самостійного застосування набутого.

Другий рівень СРС формує певні навички та вміння самостійно застосовувати засвоєні знання для виконання певних завдань:

- виконання вправ, тестів, розв'язання мотиваційних ситуацій за лекційними матеріалами теми;
- підготовка контрольних запитань для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу теми;
- узагальнення теоретичних матеріалів за допомогою опорно-інформаційних схем;
- підготовка письмових робіт аналітичного характеру за тематичними матеріалами (рефератів, роз'яснень, консультацій) тощо.

Третій рівень передбачає самостійний інформаційний пошук, прийняття самостійних рішень та творчий рівень застосування набутих знань, навичок, умінь:

- підготовка тез доповіді, пропозицій, роз'яснень щодо практик застосування законів спілкування тощо. Перевага надається завданням, які

забезпечують творчий рівень засвоєння знань, серед яких: завдання на вміння аналізувати комунікативні ситуації, випадки. Факт виконання таких завдань свідчить про прагнення студентів до самореалізації та професійної рефлексії в процесі навчання.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні опрацювати прослуханий лекційний матеріал, всебічно розглянути зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати навчальну літературу, відповідні комунікативні схеми аналізу, опрацювати питання, які винесені на самостійне вивчення. Перевірку засвоєння знань студенти здійснюють за допомогою контрольних питань для опрацювання лекційного матеріалу і підготовки до практичних занять, які охоплюють основні положення, що підлягають засвоєнню студентами відповідно до кожної теми дисципліни «Основи теорії мовної комунікації»».

Кожна тема, яка виносяться на самостійне вивчення, передбачає кілька практичних і тестових завдань.

Практичні завдання включають в себе підготовку до тематичних колоквиумів, написання рефератів та доповідей за заданими темами, задачі й тестові завдання.

Окрему увагу слід приділити засвоєнню рекомендованої основної та додаткової літератури за кожною темою.

Одним із важливих засобів у засвоєнні знань є написання рефератів. Написання реферату повинне починатись із складання продуманого змісту, який складається зі вступу, 2–3 розділів, які можуть ділитись на підрозділи. У вступі визначається мета і завдання, об'єкт і предмет дослідження, практичне і теоретичне значення теми.

В основній частині розкривається зміст досліджуваної проблеми.

Робота повинна завершуватись висновками, в яких викладаються основні результати дослідження.

Важливим засобом у засвоєнні знань студентами є вирішення ситуаційних задач, яке повинно носити творчий, аналітичний та самостійний характер з детальним обґрунтуванням рішень.

1.1. Самостійна робота, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, практикумами, методичними вказівками тощо.

Зміст СРС з конкретної дисципліни може складатися з таких видів:

- уважне слухання і конспектування лекцій;
- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання практичних завдань протягом семестру;

- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом, оформлення звіту про самостійну роботу;
- реферування, анотування рекомендованої літератури;
- формулювання висновків і підсумків;
- відповіді на запитання і самостійне формулювання запитань до навчальної теми;
- заповнення таблиць, креслення структурно-логічних схем;
- складання термінологічних словників, покажчиків, планів;
- переклад іноземних текстів встановлених обсягів;
- виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання;
- підготовка і виконання завдань, передбачених програмою практичної підготовки, в тому числі курсового проектування, тощо;
- підготовка до усіх видів контролю, в тому числі до курсових, модульних і комплексних, ректорських контрольних робіт та підсумкової державної атестації (державних іспитів, виконання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра чи спеціаліста/магістра);
- інші види діяльності, що ініціюються університетом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

При планування СРС рекомендується користуватись нормами витрат часу (табл.1), які встановлені на основі багаторічного досвіду викладачів з організації самостійної навчальної роботи студентів.

Таблиця 1

Рекомендовані норми часу на СРС

№ з/п	Вид самостійної роботи	Навантаження, академічних годин
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	10
2.	Підготовка до семінарських занять	10
3.	Підготовка до контрольних заходів (контрольних робіт, тестування, колоквиумів, ПМК/заліків, семестрового контролю)	4
4.	Підготовка і написання рефератів тощо	10
5.	Опрацювання окремих розділів програм, які не викладаються на лекціях	30

Опрацювання лекційноо матеріалу. Важливу роль у СРС відіграють лекції. Вони слугують тим підґрунтям та інструментом, що спрямовують студентів до найраціональнішого вивчення навчальної дисципліни, дають йому знання в обсязі, необхідному для подальшого поглибленого вивчення навчальної дисципліни, роз'яснюють найскладніші поняття та положення навчальної дисципліни. Плідна робота студентів на лекціях є запорукою

подальшого успішного оволодіння тим необхідним масивом знань, що сприятиме формуванню із студента фахівця з необхідним рівнем знань та навичок. На початку лекції, як правило, викладач оголошує її тему, план проведення та необхідну навчальну літературу і нормативно-правові джерела на наукову і спеціальну літературу він також посилається у ході лекції. Тому студенти повинні уважно слухати викладача, аналізувати отримувану інформацію, а також конспектувати найважливіші та необхідні масиви інформації. Наприкінці лекції можна поставити викладачеві запитання, отримати роз'яснення незрозумілих положень. Належне ведення конспекту забезпечить збереження необхідної інформації, яку у будь-який час можна буде проаналізувати.

Робота над конспектами лекцій, планами практичних занять. При підготовці до практичних занять студент уважно читає складений ним конспект лекції та аналізує повторно отримувану інформацію, звіряє наявність викладеного на лекції та законспектованого ним матеріалу із планом практичного заняття, що знаходиться у навчально-методичному комплексі та методичних матеріалах для практичних занять із обраної дисципліни. При відсутності у конспекті матеріалу з окремих питань лекції, неповне розкриття того чи іншого питання або винесення їх на самостійне опрацювання чи написання реферату, доповіді зобов'язує студента звернутися до рекомендованих підручників, навчальних посібників і нормативно-правових актів.

Вивчення навчального матеріалу з підручників, навчальних посібників, робота з нормативно-правовими джерелами, опрацювання матеріалу за періоджерелами, науковою і спеціальною літературою.

Читання. В залежності від характеру матеріалу, що потрібно опрацювати під час СРС, застосовують різні прийоми читання. *Ознайомче читання* дозволяє отримати про книгу чи статтю загальну уяву. Спочатку вивчають титульну сторінку, анотацію, передмову. Після з'ясування сумарних даних про видання знайомляться зі змістом (переліком розділів). Встановлюється коло питань, які розглянуті автором. Далі гортаються сторінки, читаються вибіркові місця, щоб «схопити» сутність матеріалу, решта швидко переглядається. Подумки треба поновити сутність книги. Після ознайомчого читання студент повинен вміти коротко переповісти зміст оглянутого видання.

Вивчаюче читання має на меті детальне засвоєння матеріалу з книги чи статті. Воно відбувається після ознайомчого етапу і триває певний час. Вивчаюче читання потребує зосередженості, повернень до опрацьованого, заглиблення у проблему, що викладена, самоперевірок. Необхідно робити записи, витяги, конспект. Завдання вивчаючого питання – ґрунтовне сприйняття матеріалу і можливість його добре запам'ятати.

За характером читання може бути суцільним та вибіркоvim. При *суцільному* читається весь текст, не робиться ніяких пропусків. При *вибіркоvому* – читаються певні фрагменти тексту.

Багато авторів пишуть таким чином, що зрозуміти їх не є надважким завданням для студентів. Але велика частина матеріалів, з якими майбутній документознавець зустрінеться під час СРС, містить певні місця, що потребують пояснень. Це застарілі терміни, слова, що вийшли з ужитку, імена історичних осіб, географічні назви тощо. В цих випадках для подолання труднощів розуміння студент може звернутись до довідникових видань. Переважно довідники мають форму словників, тобто побудовані за абеткою. При користуванні ними треба пам'ятати відмінність української та російської абетки, сучасної та колишньої орфографії. Словники поділяються на загальні та спеціальні. Загальні, в свою чергу, можуть бути «енциклопедичними» та «тлумачними». Різниця полягає в тому, що в перші включають іншомовні слова, імена, географічні назви. Другі дають пояснення лексиці певної мови і деяким словам з інших мов, які міцно увійшли у цю мову.

Записи під час читання. При опрацюванні матеріалу для СРС потрібно вести записи, інакше малознайомий матеріал швидко забувається. Такі записи можна робити на полях книги чи статті (якщо це видання з вашої особистої бібліотеки), на окремих аркушах, у зошиті, на картках. На полях роблять помітки олівцем. Визначають найбільш важливі місця, доповнюють своїми знаннями чи міркуваннями викладене, позначають твердження, що викликали схвали або були не зрозумілі. У разі необхідності такі помітки можна стерти. На окремих аркушах роблять записи для тематичних підборок матеріалу, який потім треба систематизувати. У зошитах опрацювають великі за обсягом роботи. Картки використовують у разі подальшої компоновки обробленого матеріалу у вигляді картотеки. Записи повинні містити повні вихідні дані про видання. При цитуванні ставлять лапки, у місцях пропуску слів автора – крапки. Обов'язково нотується сторінка видання, рекомендується розділ та параграф. Записи слід починати після ознайомчого читання. Включати в них потрібно найбільш суттєві для видання положення, цифрові дані, основні факти чи гіпотези, нові висновки тощо. Завдання таких записів – швидко відновлювати уявлення про зміст роботи, з вичерпною повнотою пам'ятати та вміти розповісти про окремі, важливі частини тексту.

Конспектування. Воно дає можливість повністю засвоїти самостійно опрацьований матеріал. Застосування конспектування свідчить про значущість певних відомостей у даній СРС. Зміст конспекту повинен дозволити студенту:

- 1) чітко формулювати тематику вивченого;
- 2) робити план засвоєного матеріалу та логічно членувати на частини створений текст;
- 3) розуміти місце самостійно опрацьованого матеріалу у контексті відповідних предмету та галузі знання;
- 4) виділяти у вивченому головне;
- 5) вміти наводити приклади для ілюстрації опрацьованого;
- 6) пов'язувати в систему знання, що були та здобуті самостійно;
- 7) уявляти, як використати самостійно здобуті знання на практиці.

У конспект вносяться тільки найбільш важливі відомості з матеріалу, який вивчається самостійно. Кожний запис потрібно попередньо продумати. Писати слід чітко, швидко, використовувати зрозумілі скорочення слів та умовні позначки. У записах роблять інтервали, залишають береги на кожному аркуші, щоб можна було вносити доповнення, уточнення, виправлення, власні коментарі. Кожну нову думку починають з абзацу. Виділяють назви розділів, визначення, схеми, формули, важкі та найбільш значні місця. Конспект є ефективним якщо міцно закріплює у пам'яті самостійно отриману інформацію.

Складання плану. План – це сукупність основних думок, назв елементів тексту у формі питання чи твердження. Самостійне складання плану сприяє глибокому аналізу тексту: розумінню структури, виділенню основних положень, визначенню головного, відволіканню від менш змістовного, логічному членуванню матеріалу на частини, групуванню власних думок щодо опрацьованого матеріалу.

Формулювання тез. Тези – це коротко сформульовані основні положення тексту, стисле викладення головних його ідей, які увібрали в себе сутність переробленого самостійно матеріалу. Їх записують у вигляді цитат із тексту або своїми словами. У тезах внаслідок їх лаконічності відсутні приклади, що доводять певні факти. Однак тези втрачать свій сенс якщо студент не в змозі буди навести ці приклади по пам'яті. Вміння складати тези є свідомством високого рівня підготовки студента та його СРС.

Сприйняття нового матеріалу повинне супроводжуватися його розумінням, яке забезпечує повноту та глибину засвоєної студентом інформації. Зрозуміти – це повністю осягати зміст та форму самостійно вивченого явища чи предмета дійсності, його історичний розвиток та новизну, спрямованість, теоретичну та практичну значущість опрацьованого матеріалу у співвідношенні зі знаннями, отриманими раніше. Головним показником розуміння матеріалу, вивченого самостійно, є вміння правильно використовувати його у нових умовах.

Практичні заняття, колоквиуми. Мета практичних занять полягає у закріпленні і поглибленні набутих теоретичних знань студентів, опануванні навичками їх застосування при вирішенні конкретних процесуальних ситуативних питань, контролі за засвоєнням матеріалу, стимулюванні самостійної роботи щодо засвоєння основних положень та вивчення специфіки галузі права.

Основою для підготовки до практичних занять є методичні матеріали з дисципліни. Тематичним планом передбачено проведення практичних занять з основних тем дисципліни. На практичних заняттях використовуються різні форми та методи контролю знань студентів: усне опитування, дискусія, реферативні повідомлення та їх обговорення, вирішення практичних завдань, тестовий контроль.

Практичні заняття можуть проходити в різних формах: співбесіда, доповідь, реферативна доповідь, дискусія, колоквиум, рольові, кейсові ігри, складання процесуальних документів та ін.

Продуктивними і раціональними формами заняття є співбесіда та дискусія. Вони дають можливість обговорити питання з багатьох сторін і залучити до обговорення максимальну кількість студентів, допомагають розвивати мислення та мову, сприяють засвоєнню матеріалу.

Студент, беручи участь у практичному занятті, семінарі, при обговоренні того чи іншого питання повинен:

- чітко формулювати основні теоретичні положення;
- обґрунтовувати і доводити свої міркування і твердження;
- давати повну і стислу відповідь на поставлене запитання;
- доповнювати доповідача тощо.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні всебічно розглянути і усвідомити зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати необхідну літературу (підручники, навчальні посібники, наукову та спеціальну літературу). Перевірку засвоєння своїх знань студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю.

Кращій підготовці до практичних занять сприятиме використання різних технічних засобів та технологій (комп'ютер, відеотехніка, мережа Internet, інформаційні банки даних). Найзручніше у навчальному процесі використовують комп'ютер, він допомагає здійснювати пошук і систематизацію необхідної інформації, мінімізує витрати часу на такі дії, оптимізує самостійну роботу студентів, надає доробкам студентів закінченого і естетичного вигляду.

Загальні вимоги до учасників семінарського заняття:

- обов'язково прочитати текст першоджерела та рекомендовану додаткову літературу;
- підготуватися до виступу з кожного питання плану семінару;
- підготувати відповіді на запитання, наведені під кожним із пунктів плану заняття;
- рекомендовано виступати не з місця, а перед усією аудиторією;
- викладати думки своїми словами, а не завченими фразами, формулюваннями;
- будувати виступ згідно з планом, користуючись конспектом лише в разі цитування першоджерел;
- враховувати, що кожен виступ має складатися з трьох частин: вступу, основної частини і висновку;
- вільно триматися перед аудиторією, грамотно і переконливо говорити;
- кожен студент бере участь в обговоренні всіх питань семінару;
- після відповіді товариша вміти прокоментувати основне положення проблеми, задати йому додаткове запитання;
- формулювання своєї позиції розпочинати словами „я стверджую, що...“, „я вважаю, що...“, „моя позиція з цього питання така...“;

– для підтвердження або ж спростування тієї чи іншої тези наводити аргументи (цитати з тексту першоджерела, або думки, істинність яких обґрунтована).

Тести. Особливим способом контролю знань студентів є тестове опитування. Особливість роботи при підготовці до тестового контролю полягає у тому, що позитивне виконання тестових завдань потребує точних знань, доброї пам'яті, а у певних випадках – розвитку інтуїтивного мислення, оскільки під час тестування заборонено користуватися будь-якими джерелами.

Тестове завдання складається з одного питання і декількох відповідей, серед яких одна чи кілька правильних. Студент повинен вказати на правильні відповіді. У кінці заняття викладач робить висновок щодо рівня підготовки студентів до заняття, відзначає позитивні і негативні сторони відповідей, аналізує їх та ставить завдання на наступне заняття.

Самостійне вивчення визначених тем дисципліни. СРС включає також самостійне поглиблене вивчення за визначеним переліком тем дисципліни, з яких не проводяться практичні заняття. Студенти в процесі такої роботи користуються підручниками, навчальними посібниками, монографіями, науковими статтями. Відповіді на поставлені питання теми повинні бути розширеними, обґрунтованими з посиланням на науково-теоретичні джерела. Перевірка результатів такої СРС (у вигляді письмової роботи чи реферату) здійснюється під час проведення запланованої індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентами за графіком роботи кафедри чи індивідуальним графіком, узгодженим між викладачем та студентом, та під час окремих аудиторних занять. Під час перевірки результатів СРС оцінюється як письмовий результат СРС, так і усна доповідь студента з визначеної теми. Результатом перевірки повинне стати нарахування відповідної кількості балів відповідно до визначених критеріїв оцінювання.

Підготовка до модульного контролю та інших форм поточного контролю здійснюється студентами шляхом написання контрольних робіт, виконання тестових завдань, вивчення матеріалу за переліком питань.

1.2. Пошуково – аналітична робота

Пошуково-аналітична робота є складовою СРС і полягає у проведенні самостійного пошуку джерел нормативно-правового, науково-теоретичного і практичного характеру з тем дисципліни «*Основи теорії мовної комунікації*», що дозволяє глибше і детальніше опанувати всі питання, визначені тематичним планом.

Пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою. Робота із каталогами бібліотек. Для належної підготовки фахівця-правознавця вивчення тієї чи іншої правової дисципліни тільки за допомогою конспекту лекцій та навчальних посібників, підручників є недостатнім. Тому студентам вкрай необхідно опрацювати першоджерела, наукову і спеціальну літературу. Її перелік, як правило, наводиться у навчально-методичному комплексі навчальної дисципліни.

Для отримання необхідної літератури студент зобов'язаний розпочати її пошук у бібліотеці. Якщо у методичному комплексі наводиться список додаткової літератури з усіма необхідними реквізитами (автор, назва джерела, місце та рік видання), то необхідно звернутися до алфавітного каталогу бібліотеки та знайти у ньому картку із необхідним джерелом і бібліотечним шифром. Якщо ж студент проводить наукове дослідження обраної правової проблеми, готує наукову доповідь, виступ на конференцію і йому не відомі реквізити джерела або саме джерело, то необхідно звернутися до систематичного бібліотечного каталогу. В цьому випадку завдання студента зводиться до пошуку необхідної галузі (підгалузі) права і в її межах знайти картку з необхідним джерелом та бібліотечним шифром. В інформаційно-бібліотечному комплексі МДУ зручною для користування є система комп'ютерних каталогів.

В подальшому студент повинен оформити за встановленим зразком бібліотечне замовлення на літературу (внести шифр знайденого джерела та усі необхідні реквізити).

Робота із комп'ютерними інформаційними системами. Великий обсяг необхідної навчально-методичної та наукової інформації містить у собі мережа Internet, яка може бути використана студентами у підготовці до занять, написанні доповідей, рефератів, курсових робіт та ін.

Активне і раціональне використання засобів технічного забезпечення і новітніх технологій сприятиме ефективній підготовці до навчальних занять, розширенню і поглибленню знань.

II. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ТА ЗАВДАННЯ ДО НИХ

Змістовий модуль 1. Основні поняття. Індивідуальна специфіка психічних процесів.

ТЕМА № 1 . Принципи і методи диференціальної психології **План**

1. *Індивідуально-психологічні відмінності як предмет диференційної психології.*
2. *Загальні принципи диференціально-психологічного аналізу.*
3. *Методологія, методика і методи дослідження диференціальної психології.*
4. *Проблема функціональної спеціалізації півкуль і їх взаємодія.*

Вивчити основні поняття: диференційна психологія, метод, методики лабораторного характеру, бланкові методики, спостереження, тест опитувальник, проєктивні методики.

Контрольні питання **для опрацювання лекційного матеріалу і підготовки до практичних (семінарських, лабораторних) занять**

1. Якими є індивідуально-психологічні відмінності?
2. Які апаратні методики використовують для діагностики властивостей НС?
3. Що таке метод спостереження?
4. Якою є класифікація методів діагностики за Б.Ананьєвим?
5. В чому полягає сутність проєктивних методик?

Завдання для самостійного опрацювання

1. Дайте визначення загальним принципам диференціально-психологічного аналізу. Яка між ними різниця?
2. Проаналізуйте принцип взаємозв'язку інтра- й інтеріндивідуальних закономірностей.
3. Окресліть особливості поглядів І. Павлова на типи темпераменту.
4. Розгляньте основні характеристики типологізації.
5. Поясніть поняття тести інтелекту.

 Рекомендована література: 2, 3, 10.

 ТЕМА № 2 . Темперамент як формальна інтеграційна основа індивідуальності.

План

1. Історико-психологічний аналіз трактування темпераменту.
2. Конституційні теорії темпераменту.
3. Співвідношення статури, темпераменту і характеру в теорії Е. Кречмера.
4. Конституційна типологія особистостей В. Шелдона. Шкала темпераменту за У.Шелдоном.

Вивчити основні поняття: темперамент, холерик, сангвінік, флігматик, рівноважний, астеничний, атлетичний, пікнічний, циклоїд, шизоїд, ендоморфний тип,

 Контрольні питання
для опрацювання лекційного матеріалу і підготовки до практичних (семінарських, лабораторних) занять

1. Хто розробив найдавнішу теорію темпераменту?
2. Що таке "красис"?
3. Основні характеристики груп темпераментів.
4. Чому будь-яка діяльність завжди є полімотивованою?
5. Яку теорію темпераментів французький філософ Альфред Фульє намагався побудувати?
6. Які психосоматичні типи виокремив Кречмер?
7. Залежно від схильності до різних емоційних реакцій, які типології розрізняв Е. Кречмер?
8. Що поклав в основу своєї класифікації Вільям Шелдон?
9. Чи вважають типологію В. Шелдона найбільш обґрунтованою і статистично підтвердженою серед конституційних?

 Завдання для самостійного опрацювання

1. Дайте визначення темпераменту.

2. Проаналізуйте співвідношення статури, темпераменту і характеру в теорії Е. Кречмера.

3. Поясніть, відповідність між будовою тіла і деякими властивостями темпераменту.

4. Розгляньте типологію Е.Кречмера. Чому він припускав залежність між статурою і психікою?

5. До якого типу згідно конституційної типології особистостей В. Шелдона ви віднесли б себе?

 Рекомендована література: 3,4, 5.

ТЕМА № 3 Диференціальна психологія міжстатевих відмінностей

План

1. *Стать у структурі індивідуальності.*
2. *Теорії і концепції розвитку статевої ідентичності*
3. *Аспекти статевої ідентичності.*
4. *Основний принцип класифікації особистостей А.Ф.Лазурського*

Вивчити основні поняття: стать, маскулінність, фемінність, статевий диморфізм, етологія, андрогінність, статеві ролі, статеворольової ідентифікації.

 Контрольні питання
для опрацювання лекційного матеріалу і підготовки до практичних (семінарських, лабораторних) занять

1. Як співвідносяться між собою маскулінність та фемінність?
2. Які функції виконує статеворольова ідентичність?
3. Внаслідок чого, згідно з поглядами психоаналітиків, виникає статеворольова і психо-сексуальна орієнтація?
4. Чому психологічний захист може спричинити дезадаптацію особистості?
5. Чому в біхевіоризмі прийняття статевої ролі розглядають як наслідок набуття навичок?
6. В чому полягають аспекти статевої ідентичності?
7. Як пояснити поняття статевий диморфізм?

 Завдання для самостійного опрацювання

1. Дайте визначення поняттям маскулінність та фемінність. Яка між ними різниця?
2. Проаналізуйте еволюційну теорію статевого диморфізму В. Геодакяна
3. Поясніть, які провідні розбіжності існують між етологією чоловіка та жінки в онтогенезі в порівнянні з тваринами.
4. Розгляньте статевий диморфізм популяції. Чому в онтогенезі ця ознака змінюється, як правило, від жіночої форми до чоловічої?
5. Поясніть поняття "генотип".

 Рекомендована література: 2, 3, 12, 21.

Тестові завдання

1. Загальними принципами диференціально-психологічного аналізу є:
 - 1) принцип інтегрального аналізу;
 - 2) принцип взаємодії;
 - 3) принцип статистичного оцінювання.
2. Основоположним у диференціальній психології є підхід:
 - 1) Неформальний;
 - 2) Диференційний;
 - 3) формальний.
3. Методикою в науковому дослідженні називають:
 - 1) розв'язання завдань;
 - 2) послідовність реалізацій засобів;
 - 3) процедура або послідовність здійснюваних операцій та впливів.
4. Моделі складних фізіологічних функціональних систем людини створили:
 - 1) П. Анохін;
 - 2) М. Бернштейн;
 - 3) Г-В. Олпорт.
5. Найважливіший параметр особистості – рису, як вияв поведінки визначав:
 - 1) П. Анохін;
 - 2) М. Бернштейн;
 - 3) Г-В. Олпорт.
6. Реконструювання у диференціальній психології – це метод:
 - 1) відтворення логіки,
 - 2) пізнання дійсності,
 - 3) теоретичного дослідження психологічних явищ.
7. Предметом диференціальної психології є:
 - 1) типологічний метод;
 - 2) індивідуальні відмінності між людьми;
 - 3) індивідуальні типологічні і групові.

8. У дослідженні вищих психічних функцій використовують:
 - 1) відкрити типологію;
 - 2) закрити типологію;
 - 3) принцип типологізації.
9. Тестування – це метод:
 - 1) універсальних властивостей людини;
 - 2) психологічної діагностики, який полягає у застосуванні стандартизованих запитань і задач;
 - 3) перевірки та проб.
10. Індивідуальність - це:
 - 1) тканинний склад людини;
 - 2) диференціація людини;
 - 3) прояв людини як організму, особистості і носія самосвідомості.

Змістовий модуль 2. Індивідуальність людини.

ТЕМА № 4. Диференціація характеру

План

1. Характер у структурі індивідуальності.
2. Диференціально-психологічний аналіз структурних компонентів характеру.
3. Поняття про нормальний характер.
4. Акцентуації характеру.

Вивчити основні поняття: характер, індивідуальність, риси характеру, типологія, виховання, Я-концепція, базові орієнтації, акцентуація, мотив характеру.

✍ Контрольні питання

для опрацювання лекційного матеріалу і підготовки до практичних (семінарських, лабораторних) занять

1. Що таке «акцентуації характеру»?
2. Як акцентуації залежить від фрустрації?
3. Чи залежить Я-система базових (генералізованих) орієнтацій від тенденцій поведінки?
4. Яким є диференціально-психологічний аналіз структурних компонентів характеру?
5. Які є стадії розвитку структурних компонентів характеру?
6. З чим пов'язана орієнтація на себе?

✍ Завдання для самостійного опрацювання

1. Дайте визначення поняттям „ акцентуації характеру " і „фрустрація". Які між ними відмінності?
2. Проаналізуйте класифікацію, яку запропонував К. Леонгард.
3. Поясніть, які провідні розбіжності існують між педантичним типом та застрягаючим типом.
4. Людина, в якій надмірно виражена певна риса характеру, може набути особливої чутливості до деяких життєвих явищ. Чи є це ознакою акцентуації характеру?
5. Які тенденції об'єднуються у структурі Я-концепції?
6. Приведіть приклади «акцентуації характеру».

 Рекомендована література: 2, 8, 10.

ТЕМА № 5 . Диференціальна психологія здібностей

План

1. *Сутність і характеристики здібностей.*
2. *Задатки як природні передумови здібностей.*
3. *Зв'язок здібностей із їх задатками і обдарованістю.*
4. *Типи інтелектуальних здібностей*

Вивчити основні поняття: здібності, обдарованість, талант, задатки, інтелектуальні здібності, загальні здібності, творчі здібності, природні здібності, взаємодія з людьми, виявлення здібностей, всебічний розвиток особистості, суперництво, співробітництво.

✍ Контрольні питання

для опрацювання лекційного матеріалу і підготовки до практичних (семінарських, лабораторних) занять

1. Які вимоги висуваються до діяльності, що розвиває здібності?
2. Що таке геніальність?
3. Як соціальні норми впливають на розвиток здібностей?
4. В чому полягає кількісна характеристика здібностей?
5. В чому полягає сутність коефіцієнту інтелектуальності?
6. Як наявність позитивного зразка творчої поведінки формує креативність ?

7. Які факти про вплив середовища визначає Е.Торранс?
8. Що таке креативність?
9. Якою є структура літературних здібностей?
10. Як вчені розглядають структуру педагогічних здібностей особистості?

✍ Завдання для самостійного опрацювання

1. Доведіть, що відсутність здібностей ще не означає непридатності.
2. Проаналізуйте роль несвідомих процесів у творчості.
3. Поясніть, з якою метою соціальні норми впливають на лідерську поведінку.
4. Розгляньте дослідження В.Дружиніна про вплив сімейного середовища на розвиток креативності у дитини .
5. Поясніть поняття " світосприйняття " і його вплив на здібності .

📖 Рекомендована література: 2, 3 , 19.

 ТЕМА № 6. Сильові особливості індивідуальності
План

1. Взаємодія середовища і спадковості
2. Індивідуальний стиль діяльності
3. Стили і помилки батьківського виховання.
4. Стратегії і стилі спілкування.

Вивчити основні поняття: спадковість, середовище, генотип, вроджені та генетичні задатки, мікросистема, мезосистема, екзосистема, індивідуальний стиль діяльності, , типологічні властивості НС, ядро, інтенсивність, уникання, конкуренція, співробітництво, стиль спілкування, міжособистісне спілкування, виховання, потреба в емоційному контакті, потреба досягнення, потреба сенсу життя.

✍ Контрольні питання
для опрацювання лекційного матеріалу і підготовки до практичних (семінарських, лабораторних) занять

1. Що таке стиль особистості?
2. У чому полягає сучасне розуміння спадковості та середовища?
3. Що таке індивідуальний стиль діяльності?
4. Які основні стратегії стосовно інших людей, на думку К. Горні виробляє людина?
5. Як співвіднести вплив середовища та спадковості?
6. Які помилки у вихованні можна визначити?
7. Що таке локус-контролю?

✍ Завдання для самостійного опрацювання

1. Визначте власний локус-контролю. Наведіть приклади його прояву.
2. Проаналізуйте стиль виховання у дітей з девіантною поведінкою. Якими є їх мотиви?
3. Поясніть, чому середовищний вплив містить у собі визначеність психічних особливостей географічним умовам, змістом культури і субкультури, якістю і формою спілкування людини.
4. Розгляньте теорії впливу середовища та спадковості(біогенетичні, соціогенетичні і т.д.). Що спільного у цих теоріях?
5. Поясніть поняття " соціальний статус в класі ".
6. Доведіть, що у деяких батьків виховання дитини спонукається так званою мотивацією досягнення.

 Рекомендована література: 2, 3, 10.

Тестові завдання

1. За М. Аптером, напруження є дискомфортним станом для типу людей:
 - 1) аллоцентристи,
 - 2) парацільовики,
 - 3) цільовики.
2. Дії учня, який після виконання творчої роботи воліє виконувати більш складну характеризуються ефектом:
 - 1) Лісснер,
 - 2) Зейгарнік,
 - 3) Маслоу.
3. Якщо особа обдумує, наскільки ефективними були її дії у ситуації спілкування і приймає рішення щодо необхідності вдосконалити вміння обстоювати власну думку, слід зробити висновок, що ця особа:
 - 1) здійснює навчання на власному досвіді,
 - 2) характеризується фрустрованою потребою у визнанні,
 - 3) є самоефективною.
4. Стили педагогічного спілкування є:
 - 1) емоційний стиль,
 - 2) авторитарний стиль,
 - 3) емоційно-імпровізаційний.
5. Стили батьківського виховання є:
 - 1) авторитарний,
 - 2) кооперативний,
 - 3) ліберальний.
6. Який людина має локус контролю?
 - 1) інтернал,
 - 2) екстернал,
 - 3) астенік.
7. Роль факторів спадковості і середовища у формуванні індивідуально-психічних властивостей людини, зокрема розумових здібностей вивчає:
 - 1) етологія,
 - 2) гностика,
 - 3) психогенетика.
8. Що споконвічно людина чиста дошка (*tabula rasa*), а всі її досягнення і особливості обумовлені зовнішніми умовами, стверджували:
 - 1) М. Черноушек,
 - 2) Дж. Локком,
 - 3) В. Мухіна.

9. Властивості нервової системи – це вроджені характеристики нервової тканини, які регулюють основні процеси (збудження і гальмування), доводив:
- 1) І. Павлов,
 - 2) Б. Теплов,
 - 3) В. Небиліцин.
10. Індивідуальний стиль діяльності - це:
- 1) процес життя,
 - 2) рівень домагань,
 - 3) стійка система прийомів і способів діяльності.
11. Чи є рух проти людей стратегією спілкування?
- 1) так,
 - 2) ні.
12. Стиль спілкування містить у собі складові:
- 1) ділову та рольову,
 - 2) професійну та міжособистісну,
 - 3) змістовну та формальну.
13. Кому належить класифікація 5 способів поведінки в конфлікті?
- 1) М. Фалер,
 - 2) К. Томас,
 - 3) А. Маркова.
14. Що є найвищим ступенем здібностей у певній діяльності?
- 1) талант,
 - 2) геніальність,
 - 3) обдарованість.
15. Чи можна творчі здібності індивіда називати інтелектом:
- 1) так,
 - 2) ні.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ СРС

- 1. Автором теорії самоефективності є:**
 - 1) А. Маслоу,
 - 2) Е. Дісі,
 - 3) А. Бандура.

- 2. Стимулювання, маніпулювання, мотивування є складовими:**
 - 1) активації,
 - 2) мотивації навчання,
 - 3) теорії мотивації Б. Зейгарнік.

- 3. М. Рокіч запропонував поділ цінностей особистості на:**
 - 1) термінальні й інструментальні,
 - 2) цінност-цілі й цінності-засоби,
 - 3) довготермінові та короткотривалі.

- 4. Якщо суб'єкт А спонукає суб'єкт В до виконання певного завдання, але приховує від нього свої істинні цілі, то суб'єкт А:**
 - 1) стимулює,
 - 2) маніпулює,
 - 3) не вміє сформулювати своє прохання.

- 5. Мотивуванням є:**
 - 1) система дії з активації мотивів іншої особи,
 - 2) самомотивування,
 - 3) пояснення людиною причин власних дій.

- 6. Серед наведених нижче факторів факторами активації процесу навчання:**
 - 1) змагання,
 - 2) прийом допінгів,
 - 3) захопленість завданням.

- 7. У ситуації обмеженого часу завдання середньої складності більш ефективно виконає учень, який:**
 - 1) є здібним і компетентним,
 - 2) характеризується мотивацією досягнення успіху,
 - 3) характеризується середнім рівнем здібностей.

- 8. Потреби в аффіліації, в успіху, у владі є:**
 - 1) зустрічними потребами за Дж. Мак-Грегором,

- 2) основними потребами за А. Маслоу,
- 3) мотиваторами за О. Герцбергом.

9. Чинниками самоефективності не є:

- 1) власний досвід успіху,
- 2) емоційна значущість результату,
- 3) адекватна самооцінка

10. За А. Маслоу правильною є така послідовність потреб людини:

- 1) фізіологічні потреби, потреба у самовираженні, потреба у спілкуванні, потреба у безпеці, потреба у самоактуалізації,
- 2) потреба у спілкуванні, потреба у безпеці, потреба у самоактуалізації, потреба у самовираженні, фізіологічні потреби,
- 3) фізіологічні потреби, потреба у безпеці, потреба у спілкуванні, потреба у самовираженні, потреба у самоактуалізації.

11. За М. Аптером, напруження є дискомфортом для типу людей:

- 1) аллоцентристи,
- 2) парацільовики,
- 3) цільовики.

12. Дії учня, який після виконання творчої роботи воліє виконувати більш складну характеризуються ефектом:

- 1) Лісснер,
- 2) Зейгарнік,
- 3) Маслоу.

13. Якщо особа обдумує, наскільки ефективними були її дії у ситуації спілкування і приймає рішення щодо необхідності вдосконалити вміння обстоювати власну думку, слід зробити висновок, що ця особа:

- 1) здійснює навчання на власному досвіді,
- 2) характеризується фрустрованою потребою у визнанні,
- 3) є самоефективною.

14. Складовими мотиваційної сфери особистості є:

- 1) потреби, усвідомлювані і неусвідомлювані мотиви,
- 2) мотиви, потреби, цілі,
- 3) мотиви і цілі.

15. Бажання, інтереси, ідеали є:

- 1) усвідомлюваними мотивами,
- 2) найважливішими мотивами навчання,
- 3) психогенними потребами.

16. Якщо учень А на перерві пояснює завдання своєму другові учню В і не йде грати у футбол, хоча збирався, то мотивом дій учня А є:

- 1) кооперація,
- 2) паритетність,
- 3) альтруїзм.

17. За А. Мюрреєм, потреба особи в автономії є потребою:

- 1) чинити опір,
- 2) визнання,
- 3) захисту статусу.

18. Теорія дії – це теорія про:

- 1) зв'язок дій людини та їхніх наслідків,
- 2) досягнення бажаного результату,
- 3) самоефективність.

19. Автором теорії дії є:

- 1) Д. Джонсон,
- 2) Дж. Мак-Грегор

20. Серед названих, авторами мотиваційних теорій є:

- 1) А. Маслоу,
- 2) Дж. Хебб,
- 3) Д. Джонсон.

21. Авторами класифікації професійної спрямованості особистості є:

- 1) Н. Брехм і Н. Лацарус,
- 2) М. Кучер і Н. Брехм,
- 3) В. Смейкл і М. Кучер.

22. Серед наведених нижче видом емоційної спрямованості особистості не є:

- 1) альтруїстична спрямованість особистості,
- 2) глорична спрямованість особистості,
- 3) гуманістична спрямованість особистості.

23. Характеристиками чуття сенсовності життя є:

- 1) результативність дій,
- 2) усвідомленість мети,
- 3) розуміння людиною, що вона може впливати на події свого життя.

24. За М. Фалером, стан резигнації особи характеризується:

- 1) відсутністю у неї ініціативності,

2) поганим настроєм.

25. Особа, яка найменшою мірою підвладна емоційному вигоранню, схильна до розмірковувань, має свій погляд на проблеми, характеризується спрямованістю:

- 1) на справу,
- 2) акизитивною,
- 3) екзистеційною.

26. Особа, якій завжди цікава нова інформація з її фаху, якій подобається бути краще за колег по роботі, яка перш ніж приступити до втілення нової ідеї завжди продумує величину майбутнього успіху, яка вважає, що сама ставить перед собою професійні та життєві цілі, характеризується таким поєднанням видів спрямованості особистості:

- 1) прагматична, глорична, гностична, спрямованість на справу, керованість життям,
- 2) егоїстична та гедоністична спрямованість, керованість життям,
- 3) результативність життя, пугнічна, екзистенційна та прагматична спрямованість.

27. Б. Додонов, Т. Данілова, Д. Леонтєв є авторами:

- 1) мотиваційних теорій,
- 2) класифікацій спрямованості особистості,
- 3) класифікації мотиваційних тенденцій.

28. Особа, яка у загальних рисах чітко бачить ціль, якої прагне досягти, при цьому витрачає багато часу на обдумування власних дій у ситуаціях виникнення перешкод на шляху її досягнення, а також тривожиться, що може припуститись помилки, характеризується:

- 1) мотиваційною тенденцією уникання неуспіху,
- 2) конформістським мотиваційним джерелом,
- 3) спрямованістю на справу.

29. Серед наведених нижче видом спрямованості особистості не є:

- 1) інтелектуальна,
- 2) естетична,
- 3) ділова.

30. Макс Ландсберг є автором:

- 1) ідеї мотиваційного коучінгу,
- 2) сучасної теорії мотивації,
- 3) класифікації ділової спрямованості особистості.

31. Якщо учень/студент характеризується низьким рівнем мотивованості та високим рівнем компетентності, до нього найбільш ефективно застосовувати таким вид мотиваційного коучінгу:

- 1) делегування,
- 2) скерування,
- 3) стимулювання.

32. За Е. Дісі базовими потребами особи є:

- 1) потреба у самодетермінації,
- 2) потреба у компетентності,
- 3) потреба у значущих стосунках.
- 4) байдужістю до результатів власної праці.

33. Особа, яка не користується наданою їй свободою у прийнятті рішень, спокійно сприймає втручання у сферу своєї компетентності, схильна до конформізму, не зацікавлена виявляти власну точку зору у дискусіях, характеризується:

- 1) станом демотивованості,
- 2) мотивацією уникання неуспіху,
- 3) низьким рівнем внутрішньоорганізованої мотивації.

34. Особа, яка чітко бачить ціль, якої прагне досягти, при цьому не приділяє часу на аналіз можливих перешкод на шляху її досягнення, характеризується:

- 1) мотиваційною тенденцією досягнення успіху,
- 2) мотиваційною тенденцією уникання неуспіху,
- 3) пугнічною емоційною спрямованістю.

35. Особа, яка більшою мірою захоплюється процесом виконання завдання, ніж досягненням конкретного результату у діяльності, характеризується:

- 1) парацільовою мотивцією,
- 2) мотивацією уникання неуспіху,
- 3) гедоністичною спрямованістю особистості.

36. Особу, яка характеризується результативною мотивацією, найефективніше мотивувати за допомогою стратегії коучінгу:

- 1) інструктаж,
- 2) скерування,
- 3) стимулювання.

37. “Автономна спрямованість особистості” за Д. Леонтєвим – це:

- 1) психологічна незалежність людини,

- 2) спрямованість людини на цінності особистісного зростання та інтелектуально-етичного розвитку,
- 3) характеристика зрілості особистості.

38. Автором теорії “чуття потоку” є:

- 1) Г. Чікзентміхалі,
- 2) Е. Дісі,
- 3) М. Аптер.

39. Особі з мотивацією долаття виклику не властиво:

- 1) здійснювати імпульсивні вчинки,
- 2) критично ставитись до оцінювання її навколишніми,
- 3) аналізувати можливі наслідки власних вчинків.

40. Задоволення базових потреб за Е Дісі є чинником:

- 1) мотивації досягнення успіху,
- 2) конформістського джерела мотивації,
- 3) внутрішньоорганізованої мотивації.

III. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ОРГАНІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Індивідуальні завдання виконуються самостійно із забезпеченням необхідних консультацій окремих питань з боку викладача.

В межах змістових модулів індивідуальна робота може передбачати:

1. Написання реферату (обсягом 8-10 сторінок, структурованим за планом, з використанням наведеного списку літератури).

Реферат. Важливим засобом у засвоєнні знань є написання рефератів та виголошення реферативної доповіді. Тематика рефератів пропонується за визначеними темами практичних занять та СРС. Мета реферативної доповіді полягає у засвоєнні студентами основних аспектів розкритої у реферативному дослідженні теми, формуванні запитань, проведенні дискусії. На практичному занятті рекомендується обговорювати не більше двох рефератів.

Вимоги до реферату: обсяг – 8-10 аркушів формату А4; структура – вступ, основна частина, висновок, список використаних джерел.

У вступі розкривається актуальність теми, визначається мета, в основній частині містяться основні положення дослідження, що розкривають тему, у висновку викладаються основні положення та пропозиції автора, що впливають із розгляду теми. Реферативна доповідь та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

1. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Типи темпераменту за К.Леонгардом.
2. Дослідження темпераменту Г.Айзенком.
3. Дослідження темпераменту психофізіологами.
4. Загальні уявлення про властивості нервової системи.
5. Структура та класифікація властивостей нервової системи.
6. Характеристика окремих властивостей нервової системи: сила, рухливість, баланс.
7. Вікові та статеві особливості проявів властивостей нервової системи.
8. Емоційність особистості.
9. Генетична обумовленість особистості.
10. Емоції та темперамент особистості.
11. Емоційно-стабільні і нестабільні типи.
12. Характеристика окремих категорій людей за емоційними проявами.
13. Індивідуальні особливості і мотивація: стилеві та етнічні.
14. Характеристика мотивації прагнення до успіху.
15. Самооцінка та рівень домагань.
16. Уявлення про сутність і структуру здібностей.
17. Два підходи до розгляду здібностей.
18. Здібність та обдарованість.
19. Поєднання здібностей з певними нахилами до окремих видів діяльності.

2. ТЕМАТИКА ДОПОВІДЕЙ, ПОВІДОМЛЕНЬ, ЕСЕ

1. Зародження науки про індивідуальні відмінності.
2. Становлення концептуальних ідей, завдань, методів і напрямів диференціальної психології.
3. Загальні принципи диференціально-психологічного аналізу.
4. Тестування в диференціально-психологічних дослідженнях.
5. Індивід як формально-динамічна, характеристика особистості.
6. Особистість - психологічний носій соціальних властивостей.
7. Індивідуальність - інтегральна біопсихосоціальна характеристика людини
8. Історико-психологічний аналіз трактування темпераменту.
9. Конституційні теорії темпераменту.
10. Стаття у структурі індивідуальності.
11. Теорії і концепції розвитку статевої ідентичності
12. Етологія статі.
13. Характер у структурі індивідуальності.
14. Талант та геніальність.
15. Я-система базових (генералізованих) орієнтацій.
16. Акцентуації характеру як реакція особистості на фрустрації
17. Факторна структура особистості.
18. Сутність і характеристики здібностей.
19. Історія досліджень і розвиток проблематики психології здібностей.
20. Зв'язок здібностей із їх задатками і обдарованістю.
21. Типи інтелектуальних здібностей
22. Сутність інтелекту як психічної реальності.
23. Характеристика тестологічних підходів до інтелекту.
24. Теорії, що ґрунтуються на розумінні інтелекту як цілісного утворення.
25. Багатофакторні теорії інтелекту

Вимоги до оформлення індивідуальних завдань.

Індивідуальне завдання оформляється студентом самостійно у вигляді окремого звіту, надрукованого на комп'ютері: шрифт – 14, інтервал – 1,5, відступ – 1,25 см, ліве поле – 20 мм, праве – 20 мм, верхнє і нижнє – 20 мм.

Рекомендується така структура індивідуального завдання:

- титульна сторінка;
- зміст;
- послідовне висвітлення змісту розділів питання;
- список використаної літератури;
- презентація PowerPoint (за необхідністю).

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

СРС оцінюється в межах комплексної оцінки знань, виходячи із видів роботи та критеріїв оцінювання з урахуванням особливостей навчальної дисципліни, обсягу годин, що відведені навчальним планом.

Система оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи. Самостійна (індивідуальна) студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Критеріями оцінювання можуть бути:

- при усних відповідях: повнота розкриття питання, логіка викладання, правильне вживання спеціальної термінології, культура мови, вміння орієнтуватись в будь-якій темі та вести діалог на дану тему; гнучке використання загальнонавчаних фраз; емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, періодичних видань тощо), вміння робити порівняння, висновки;
- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність; вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки та інших технічних засобів.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання враховуються такі рівні знань студентів:

1-й рівень – низький. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу програми «Диференційна психологія». Відповідь при відтворенні навчального матеріалу – елементарна. Студент не може викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі.

2-й рівень – середній. Студент володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, порівняння теоретичних знань із практичними прикладами. Виявляє посереднє володіння матеріалом згідно з програмою курсу «Диференційна психологія», не досить глибоко розуміє основний зміст мотивації; демонструє не достатній рівень знань мотиваційних утворень.

3-й рівень – достатній. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі, виявляє знання законів та правил успішної комунікативної взаємодії.

Знання істотних ознак понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, самостійне застосування знань в стандартних ситуаціях, володіння

розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням), вміння робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь студента повна, правильна, логічна, обґрунтована та без власних суджень. Студент здатен самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

4-й рівень – високий. Студент вміє комплексно вирішити поставлені завдання, виявити повне володіння лекційним матеріалом. Виявляє повне оволодіння головними аспектами в мотиваційній діяльності. Знання глибокі, міцні, узагальнені, системні та творчо застосовуються. Навчальна діяльність має науково-дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні проблемні ситуації, шукати шляхи їх вирішення, виявляти і захищати свою особисту позицію.

Оцінювання тестових завдань

Студентом надані правильні відповіді на:

0–25 % тесту – оцінка “незадовільно”;

26–50 % тесту – оцінка “задовільно”;

51–75 % тесту – оцінка “добре”;

76–100 % тесту – оцінка “відмінно”.

Критерії оцінювання реферату:

➤ оцінка “відмінно” – реферат написано самостійно, формальні вимоги до реферату виконано, завдання повністю висвітлено. Для написання реферату студент використав не тільки підручники, а і першоджерела;

➤ оцінка “добре” – реферат написано самостійно, всі вимоги до реферату виконані, тема розкрита; наявні граматичні помилки;

➤ оцінка “задовільно” – реферат написано самостійно, але не всіх вимог дотримано, розкриття теми неповне;

➤ оцінка “незадовільно” – реферат написано самостійно, вимог не дотримано, не розкрито теми ; реферат написано не самостійно.

Критерії оцінювання відповіді студента на семінарському занятті

□ Оцінка “відмінно” – вичерпна відповідь на питання практичного заняття. Студент вільно володіє спеціальними термінами мовної комунікації. Відповідь свідчить про глибоке знання матеріалу передбачені програмою «Диференційна психологія». Студент правильно та лаконічно висловлює свою думку, не припускається помилок. Правильно відповідає на більшість питань викладача та вільно веде бесіду з учасниками практичного заняття.

□ Оцінка “добре” – студент виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у своїй відповіді суттєвих неточностей, не зовсім вільно володіє

спеціальною термінологією. Дає відповіді на питання викладача та учасників практичного заняття та припускається незначних помилок під час відповіді.

□ Оцінка “задовільно” – студент виявляє не повне знання матеріалу, але достатнє для подальшого навчання. Слабо використовує нову спеціалізовану термінологію, припускається помилок в своїй доповіді. Відповідає на поставлені запитання допускаючи помилки, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх.

□ Оцінка “незадовільно” – студент відповідає, читаючи з конспекту, без допомоги якого у матеріалі орієнтується слабо. Відповідає на поставлені запитання тільки зі сторонньою допомогою. Не користується спеціальними термінами передбаченими курсом «Основи теорії мовної комунікації», матеріал відповіді студента розкрито поверхово чи фрагментарно. На запитання викладача та студентів відповісти не може.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПРИ СКЛАДАННІ
ПМК З ДИСЦИПЛІНИ
«ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ»
НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ 6.030103 «ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»
ОКР «БАКАЛАВР»**

У підсумку вивчення дисципліни «Диференційна психологія» студент отримує відмітку «зараховано» і «не зараховано». В кінці навчального курсу дисципліни підраховується середньозважений бал, що є результатом оцінювання роботи студента денної форми навчання за аудиторну роботу та контрольний захід. Отриманий результат є підсумковою оцінкою рівня знань студента за вивчення дисципліни. Підсумкова оцінка виставляється за шкалами: національною («зараховано», «не зараховано»), 100 – бальною, ECTS і фіксується у відомості та заліковій книжці студента.

Критерії оцінювання рівня вивчення дисципліни при ПМК наступні:

1. – **«Зараховано»** - заслуговує студент, що виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, проте ним можуть бути допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, наведенні прикладів; дає правильні відповіді на додаткові запитання. Може отримати відмітку «зараховано» студент, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, на додаткові запитання, дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, припускається помилок у наведенні прикладів. Студент слабо володіє спеціальною термінологією, не зовсім розуміє значення і сутність основних категорій психології мотивації; добре орієнтується у виконанні тестових завдань.
2. – **«Не зараховано»** - коли студент дає неправильні відповіді на всі запитання передбачені програмним матеріалом, у наведенні прикладів і не може їх виправити, не знайомий з основною літературою; не розуміє сутності основних категорій психології мотивації; не дає правильної відповіді на додатково поставлені запитання.

**Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни
«Диференційна психологія »**

Вид контролю: залік

<i>Модульний контроль</i>	ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬ НОГО
АУДИТОРНА ТА САМОСТІЙНА РОБОТА	

ЗМ1 – ЗМ2		ЗАВДАННЯ
Лекційні, семінарські (практичні), лабораторні заняття	Контрольний захід (контрольна робота, тестування, колоквіум тощо)	
T1, T2, T3, T4,.....T11	T1-T11	
середнєарифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1 = 0,5$	$k_2 = 0,3$	$k_3 = 0,2$

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Інтервальна шкала	Оцінка в балах за шкалою ECTS	Оцінка ECTS	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для диференційованого заліку
4,51-5,00	90 – 100	A	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
4,01-4,50	82-89	B	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
3,51-4,00	75-81	C		задовільно	
3,01-3,50	69-74	D	Середній (репродуктивний)		
2-51-3,00	60-68	E			
2,00-2,50	35-59	FX	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0,00-1,99	0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

V. ПІДГОТОВКА ДО КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) КОНТРОЛІВ

1. Предмет і завдання диференціальної психології.
2. Зародження науки про індивідуальні відмінності.
3. Становлення концептуальних ідей, завдань, методів і напрямів диференціальної психології.
4. Загальні принципи диференціально-психологічного аналізу.
5. Методологія, методика і методи дослідження диференціальної психології.
6. Тестування в диференціально-психологічних дослідженнях.
7. Організм як чинник індивідуальності.
8. Індивід як формально-динамічна, характеристика особистості.
9. Особистість - психологічний носій соціальних властивостей.
10. Індивідуальність - інтегральна біопсихосоціальна характеристика людини
11. Історико-психологічний аналіз трактування темпераменту.
12. Конституційні теорії темпераменту.
13. Співвідношення статури, темпераменту і характеру в теорії Е. Кречмера.
14. Конституційна типологія особистостей В. Шелдона
15. Стать у структурі індивідуальності.
16. Теорії і концепції розвитку статевої ідентичності
17. Еволюційна теорія статевого диморфізму В. Геодакяна.
18. Етологія статі.
19. Характер у структурі індивідуальності.
20. Диференціально-психологічний аналіз структурних компонентів характеру.
21. Я-система базових (генералізованих) орієнтацій.
22. Акцентуації характеру як реакція особистості на фрустрації
23. Особистісні типи. Класифікація психологічних типів за К.Г Юнгом.
24. Теорія рис Г.-В. Олпорта.
25. Факторна структура особистості.
26. Теорія рис Г.-Ю. Айзенка.
27. П'ятифакторна модель вивчення особистості (PPM)
28. Сутність і характеристики здібностей.
29. Історія досліджень і розвиток проблематики психології здібностей.
30. Зв'язок здібностей із їх задатками і обдарованістю.
31. Типи інтелектуальних здібностей
32. Сутність інтелекту як психічної реальності.
33. Характеристика тестологічних підходів до інтелекту.
34. Теорії, що ґрунтуються на розумінні інтелекту як цілісного утворення.
35. Багатофакторні теорії інтелекту
36. Об'єкт і предмет вивчення крос-культурної психології.
37. Специфіка крос-культурних досліджень.
38. Культурні відмінності і їх вияви.
39. Національний характер: поняття, фактори впливу, дослідження.
40. Національні характери окремих народів світу.

41. Критерії відмінностей між соціальними групами.
42. Вплив суспільної стратифікації на сімейне середовище.
43. Вплив статусного рівня на інтелект.
44. Детермінація індивідуальних відмінностей якістю життя соціальних груп.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении /А. Анастаси // Пер. с англ. – М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. – 742 с.
2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей./ В.Н.Дружинин// – СПб.: Питер Ком, 1999. – 368 с.
3. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология./ Е.П.Ильин // – СПб.: Питер, 2001. – 454 с.
4. Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. /А.В. Либин // – М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. – 527 с.
5. Палій А. А. Диференціальна психологія./ А.А.Палій // – К.: Академвидав, 2010. – 429 с.
6. Психология индивидуальных различий / Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – М. : ЧеРо, 2002. – 776 с.
7. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія./ Л.І. Романовська // – Л.: Новий Світ, – 2008. – 235 с.

Допоміжна

1. Ананьев В. Г. Человек как предмет познания / В.Г. Ананьев // М. : Наука, 2000.
2. Анохин А. П. Генетика, мозг и психика человека: тенденции и перспективы исследований./ А. П. Анохин . – М.: ВИНТИ, 1988. – 66 с.
3. Ахвердова О. А., Волоскова Н. Н., Белых Т. В. Дифференциальная психология. Теоретические и прикладные аспекты исследования интегральной индивидуальности./ О.А. Ахвердова, Н.Н. Волоскова, Т.В. Белых // – СПб.: Речь, 2004. – 168 с.
4. Бем С. Линзы гендера. Трансформация взглядов на проблему неравенства полов: Пер. с англ. – М.: Российская политическая энциклопедия, 2004. – 336 с.
5. Бендас Т. В. Гендерная психология: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2006. – 431 с.
6. Берн Ш. Гендерная психология: Пер. с англ./ Ш.Берн // – СПб.: Прайм-Евронек; Издательский дом Нева, 2004. – 320 с.
7. Білоус В. В. Обусловленность психологического симптомокомплекса типом нервной системы // Вопросы психологии. /В.В. Білоус – 1968. – № 6. – С. 77-86.

8. Булаева К. Б. Генетические основы психофизиологии человека./ К. Б. Булаева – М.: Наука, 1991. – 207 с.
9. Выбойщик И. В. Дифференциальная психология. Ч. 1./ И.В. Выбойщик – Челябинск: Изд-во ЮурГУ, 2007 – 61 с.
10. Голубева Э. А. Способности. Личность. Индивидуальность./ Э. А. Голубева// – Дубна: Феникс+, 2005 – 511 с.
11. Государев Н. А. Дифференциальная психология в вопросах и ответах: Н.А. Государев //– Москва: Ось-89, 2008. – 110 с.
12. Гуревич К. М. Дифференциальная психология и психодиагностика: избранные труды./ К.М. Гуревич// – СПб.: Питер, 2008. — 335 с.
13. Егорова М. С. Психология индивидуальных различий./ М.С. Егорова// – М.: Планета детей, 1997. – 327 с.
14. Ильин Е. П. Дифференциальная психология мужчины и женщины./ Е.П. Ильин// – СПб.: Питер, 2006. – 544 с.
15. Ильин Е. П. Дифференциальная психология профессиональной деятельности./ Е.П. Ильин // – СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2008. – 428 с.
16. Кондрашихина О. А. Дифференциальная психология./ О. А. Кондрашихина// – Севастополь: Стрижак-пресс, 2005. – 196 с.
17. Кречмер Э. Строение тела и характер./ Э. Кречмер //– М.: Педагогика-Пресс, 1995. – 608 с.
18. Купер К. Индивидуальные различия [Текст] : пер. с англ. / К. Купер. // М. : Аспект Пресс, 2000.
19. Левонтин Р. Человеческая индивидуальность: наследственность и среда. Р. Левонтин// – М.: Прогресс, 1993. – 206 с.
20. Леонгард К. Акцентуированные личности./ К. Леонгард// – Ростов/н/Д.: Феникс, 2000. – 530 с.
21. Машков В. Н. Основы дифференциальной психологии. В.Н. Машков// – СПб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та, 1998. – 132 с.
22. Мельников В. М., Ямпольский Л. Т. Введение в экспериментальную психологию личности./ В. М. Мельников// – М.: Просвещение, 1985. – 319 с.
23. Мерлин В. С. Очерк интегрального исследования индивидуальности./ В.С. Мерлин// – М.: Педагогика, 1986. – 253 с.
24. Мироненко И. А. Дифференциальная психология. (Психология индивидуальных различий): Конспект лекций./ И. А. Мироненко// – СПб.: Издательство Михайлова В. А., 2000. – 64 с.
25. Нартова-Бочавер С. К. Дифференциальная психология. / С. К. Нартова-Бочавер – М.: Флинта; Московский психолого-социальный ин-т, 2003. – 280 с.
26. Небылицин В. Д. Проблемы психологии индивидуальности: Избр. психол. тр. В.Д. Небылицин – М.: Моск. психол.-соц. ин-т, 2000. – 682 с.
27. Пасніченко А. Е. Диференціальна психологія у тестах: Практикум. /А.Е. Пасниченко //– Чернівці : Рута, 2005. – 84 с.

28. Психологическая диагностика / Под ред. М. К. Акимовой, К. М. Гуревича. – СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2008. – 650 с.
29. Разумникова О.М. Взаимодействие гендерных стереотипов и жизненных ценностей как факторов выбора профессии. / О.М. Разумникова // Вопросы психологии. – 2004, №4, с. 76-84.
30. Русалов В. М. Биологические основы индивидуально-психологических различий. /В.М. Русалов// – М.: Наука, 1979. – 352 с.
31. Русалов В. М. О природе темперамента и его месте в структуре индивидуальных свойств человека / В.М. Русалов // Вопросы психологии. – 1985. №1. – С. 19-32.
32. Русалов В. М. Психология и психофизиология индивидуальных различий: некоторые итоги и ближайшие задачи системных исследований/ В. М. Русалов // Психологический журнал. – 1991. – Т. 12, № 5. – С. 3-16.
33. Рыбалко Е. Ф. Возрастная и дифференциальная психология./ Е.Ф. Рыбалко// – Л.: Издательство Ленинградского ун-та, 1990. – 256 с.
34. Соколовская Л. Б. Дифференциальная психофизиология:/ Л.Б. Соколовская – Красноярск: СибГТУ, 2007. – 171 с.
35. Теплов Б. М. Психология и психофизиология индивидуальных различий: Избр. психол. тр./ Б.М. Теплов// – М. : Издательство МПСИ, 2004. — 639 с.
36. Хвостов А.А. Гендерные особенности организационного поведения. // Вопросы психологии. / А.А. Хвостов//– 2004, №3, с. 29-37.
37. Холодная М.А. Психология интеллекта./ М.А. Холодная// – СПб., 2002.
38. Шадриков В. Д. Психология деятельности и способности человека. – М.: Логос, 1996. – 320 с.
39. Шмелёв А. Г. Психодиагностика личностных черт./ А.Г. Шмелёв – СПб.: Речь, 2002. – 472 с.
40. Шкуратова И.П. Когнитивный стиль и общение. /И.П. Шкуратова// – Ростов – на – Дону, 1994.
41. Штерн В. Дифференциальная психология и ее методические основы./ В. Штерн// – М.: Наука, 1998. – 335 с.
42. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности: Пер. с англ./ Л.Хьелл// – СПб.: Питер Пресс, 1997. – 608 с.
43. Чернов Д. Н. Дифференциальная психология : табл., схемы и оснв. Понятия./ Д.Н. Чернов// – Москва: Экономика и финансы, 2006. – 103 с.
44. Юнг К.-Г. Психологические типы. / К.-Г. Юнг// – М.: Университетская книга: ООО "Фирма-издательство АСТ", 1998. – 716 с.

Навчально-методичне видання

Методичні вказівки до організації
самостійної та індивідуальної роботи студентів
з дисципліни
“Диференційна психологія ”

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі МДУ

89600 м. Мукачево

вул. Ужгородська, 26

тел. 2-11-09

*Свідоцтво про внесення суб`єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 4916 від 16.06.2015 р.*

